

Sygnatura akt XII C 1375/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 23 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Małecka

Protokolant:protokolant sądowy Katarzyna Michalewska

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa P. M.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. kosztami sądowymi, od obowiązku uiszczenia których powód został zwolniony obciąża Skarb Państwa.

/-/ SSO Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 lipca 2016 r. **powód P. M.** wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa Sądowi Okręgowemu w Poznaniu, domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty 100.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych oraz doprowadzenie do przewlekłości postępowania sądowego w sprawie VIII Ko 387/15/8.

Postanowieniem z dnia 27 września 2016 r. powód został zwolniony od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości oraz ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu (k. 26 akt).

W piśmie z dnia 9 stycznia 2017 roku pełnomocnik ustanowiony dla powoda z urzędu sformułował żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za działania i zaniechania lekarzy prowadzących badanie powoda w dniu 29 stycznia 2016 roku w związku z prowadzoną sprawą przez Sąd Rejonowy, sygn. akt VIII Ko 387/15/8 oraz w związku z przewlekłością postępowania, do której doszło na skutek nieprawidłowości w wykonywaniu badań przez biegłych oraz przetrzymywania akt przez Sekcję Lekarską Sądu Okręgowego w Poznaniu przez okres ponad 8 miesięcy oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów pomocy prawnej, udzielonej z urzędu według norm przepisanych z uwzględnieniem nakładu pracy pełnomocnika.

W dalszej części pisma wyjaśniono, że powód opiera swoje roszczenie na tym, że badanie, które wykonano w sprawie VIII Ko 387/15/8 odbiegało od standardów diagnostyki, gdyż biegli wykonali je bez wglądu w dokumentację medyczną, badanie kardiologiczne trwało łącznie dwie minuty i w toku tego badania lekarze nie przeprowadzili nawet pomiaru ciśnienia. Powód złożył skargę na sposób przeprowadzenia badania i dopiero interwencja ze strony Prezesa Sądu Apelacyjnego przyniosła efekt. Wskazane nieprawidłowości spowodowały natomiast przewlekłość postępowania i naraziły powoda na pogorszenie stanu zdrowia. Nadto, wszystkie zawiadomienia o badaniu przesyłano na jego adres domowy, podczas gdy z dokumentów wynikało, że przebywa on w zakładzie karnym.

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 marca 2017 roku **pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu**, wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu strona pozwana podała, że biegły sądowy samodzielnie ponosi odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkodę wyrządzoną wadliwą opinią, tym samym odpowiedzialności tej nie można przerzucać na sąd zlecający sporządzenie opinii, który nie ma żadnego wpływu na sposób jej wykonania, a w przypadku badań lekarskich na sposób ich przeprowadzenia. Pozwany podniósł również, że strona powoda nie wykazała okoliczności faktycznych dotyczących przebiegu badania, wysokości szkody, jeśli zaś chodzi o przewlekłość postępowania to nie stanowi ona naruszenia dóbr osobistych.

Na rozprawie z dnia 23 października 2017 roku strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie. (k. 293 akt).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pismem z dnia 31 grudnia 2015 roku powód P. M. w związku ze złożonym w Sądzie Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (sygn. akt VI U 1549/15) odwołaniem od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 28 lipca 2014 roku został wezwany do stawienia się w dniu 19 stycznia 2016 roku o godz. 8.30 w siedzibie Sądu Okręgowego w Poznaniu (Sekcja Lekarska) przy ul. (...), pokój nr (...) w celu poddania się padaniu lekarskiemu: godz. 8.30 dr P. (ortopeda), godz. 9.00 dr B. (kardiolog). Jednocześnie został poinformowany, że należy dostarczyć dokumenty dotyczące stanu zdrowia – książeczkę zdrowia (wszelką dokumentację lekarską dotychczas nie przedłożoną w pozwanym organie, a związaną z leczeniem następstw schorzenia będącego podstawą roszczenia), pod rygorem pominięcia dowodu z tej dokumentacji w toku dalszego postępowania sądowego. Sprawa na czas jej wpływu do Sądu Okręgowego w Poznaniu została wpisana pod sygnaturę VIII Uo 387/15.

Dowód: wezwanie strony na badania lekarskie z dnia 31 grudnia 2015 roku (k. 245-246); pismo z dnia 21 grudnia 2015 roku (k. 272), pismo z dnia 23 sierpnia 2017r. (k. 238 akt);

W dniu 19 stycznia 2016 roku powód P. M., który przebywał w Zakładzie Karnym we W., gdzie odbywa karę pozbawienia wolności, został doprowadzony przez konwój policji do Sekcji Lekarskiej znajdującej się na terenie Sądu Okręgowego w Poznaniu, celem przeprowadzenia u niego badań lekarskich.

P. M. stawiając się na badania nie przedłożył żadnej dokumentacji, gdyż nie została ona zabrana przez funkcjonariuszy Policji z zakładu karnego. Powód nie miał przy sobie nawet dowodu osobistego i dopiero po zwróceniu się przez Sekcję Lekarską do zakładu karnego za pośrednictwem poczty elektronicznej, z prośbą o przesłanie dokumentu tożsamości P. M., dostarczono skan jego dowodu osobistego.

Badanie powoda polegało na przeprowadzeniu z nim wywiadu.

Dowód: pismo Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego we W. z dnia 7 lipca 2017 roku (k. 226); korespondencja mailowa z dnia 19 stycznia 2016 roku (k. 270); obliczenie należności za konwojowanie (k. 271); zeznania powoda P. M. (adnotacja 00:13:39 e-protokołu z dnia 26 czerwca 2017 r. k. 154 akt);

Pismem z dnia 21 stycznia 2016 roku powód złożył do Sądu Okręgowego w Poznaniu skargę dotyczącą nieprawidłowości, do których jego zdaniem doszło w trakcie badania lekarskiego w dniu 19 stycznia 2016 roku.

Dowód: skarga powoda z dnia 21 stycznia 2016 roku wraz z pismem z dnia 11 lutego 2016 roku (k. 274 i k. 275);

Znajdująca się w Sądzie Okręgowym w Poznaniu Sekcja Lekarska funkcjonuje od wielu lat przy Wydziale VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, nie ma natomiast żadnego aktu prawnego, który ją powołał. Jej zadaniem jest ułatwienie sporządzania opinii przez biegłych sądowych i przyspieszanie postępowania. Sporządzane w ramach tej sekcji opinie służą zaspokajaniu potrzeb postępowań z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Poszczególne biegli działają w sekcji na zlecenie konkretnych składów orzekających i nie są pracownikami Sądu Okręgowego w Poznaniu. Nie

łączą ich z Sądem żadne umowy. Biegli za sporządzenie opinii wystawiają rachunki, które regulowane są przez sąd na zlecenie którego opinia została wykonana.

Dowód: zeznania świadka Ł. R. (adnotacja 00:11:41 e-protokołu z dnia 21 września 2017 r. k. 253 akt);

Powód żądanie zasądzenia kwoty 100.000 zł wiąże z nieprawidłowym badaniem , bez udostępnienia biegłym jego książeczki zdrowia oraz brakiem stwierdzenia jego niepełnosprawności.

Dowód: zeznania powoda (e-protokołu z dnia 26 czerwca 2017 r. – transkrypcja k. 223v-224 akt);

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych i prywatnych, które uznał za w pełni wiarygodne oraz zeznań świadka Ł. R. i zeznań powoda.

Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były kwestionowane przez strony. Również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu. Wiarygodność kserokopii dokumentów również nie budziła wątpliwości Sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących istnienie określonych dokumentów prywatnych czy urzędowych.

Zeznania świadka Ł. R. zasługiwały w całości na przymiot wiarygodności, gdyż były spójne, logiczne oraz obiektywne, a także korespondowały w pełni z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. Świadek szczegółowo przedstawił zasady działania biegłych lekarzy z Sekcji Lekarskiej znajdującej w Sądzie Okręgowym w Poznaniu, w szczególności jednoznacznie stwierdził, że biegłych nie łączy z Sądem żaden stosunek prawny.

Sąd dał wiarę zeznaniom powoda, niemniej jednak ich treść nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Na podkreślenie zasługuje, że powód w swoich zeznaniach był przekonujący i nie budziły one wątpliwości Sądu pod względem jego wiarygodności, za wyjątkiem ich części dotyczącej wpływu wydania opinii przez biegłych sądowych na stan jego zdrowia. Powód nie potrafił również wskazać jakiej doznał krzywdy w związku z działaniami pozwanego. Wszystkie podnoszone przez niego okoliczności wiązały się z postępowaniem sądowym toczącym się przed Sadem Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu VI Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń społecznych (sygn. akt VI U 1549/15).

Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe, w szczególności wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z dziedziny psychologii, gdyż na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego doszedł do wniosku, że roszczenie powoda jest bezzasadne, co z kolei czyniło zbędnym sporządzenie opinii w sprawie.

Sąd na rozprawie w dniu 23 października 2017r. nie wyraził zgody na złożenia pisma z dnia 20 września 2017r. i jednocześnie zwrócił pismo. Decyzja Sądu była podyktowana tym, że w piśmie znalazły się wnioski dowodowe złożone po terminie, których przeprowadzenie spowodowałyby przedłużenie niniejszego postępowania. Ponadto, wobec braku rozszerzenia powództwa z uwagi na nowe podniesione twierdzenia i zarzuty (w piśmie z dnia 9 stycznia 2017r. powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika jednoznacznie wskazał, że kwoty 100.000 zł dochodzi **jedynie** tytułem zadośćuczynienia za działania i zaniechania lekarzy prowadzących badanie powoda w dniu 29 stycznia 2016r. oraz w związku z przewlekłością postępowania, do której doszło na skutek nieprawidłowości w wykonaniu badań przez biegłych oraz przetrzymywania akt przez Sekcje Lekarską SO w Poznaniu.) brak było podstaw do przeprowadzenia tych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód domagał się w niniejszym procesie zasądzenia od pozwanego kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną z działaniem i zaniechaniem lekarzy przeprowadzających jego badanie w dniu 19 stycznia 2016 roku, które miało miejsce w Sekcji Lekarskiej znajdującej się w Sądzie Okręgowym w Poznaniu.

Odpowiedzialność pozwanego wynika z art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na art. 417 k.c. powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki, tj. bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Zwrócić także należy uwagę, iż kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynika szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego.

Wskazać w tym miejscu należy, że rozważając kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa przewidzianej w art. 417 k.c. należy brać pod uwagę konstytucyjny model tej odpowiedzialności przewidziany w art. 77 Konstytucji, który łączy obowiązek naprawienia szkody jedynie z działaniem obiektywnie niezgodnym z prawem, eliminując znaczenie czynnika subiektywnego w postaci winy sprawcy szkody. Zgodnie z kolei z art. 361 § 1 kpc, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2 art. 361 kpc). Zauważyć także należy, że przez szkodę w rozumieniu art. 417 kc przepisu należy rozumieć także szkodę niemajątkową, a więc również krzywdę, o której mowa w art. 448 k.c., co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że jeżeli źródłem odpowiedzialności jest szkoda pozostająca w normalnym związku przyczynowym z wykonywaniem władzy publicznej, to jest ona oparta na przesłance bezprawności. Utrzymanie jako przesłanki tej odpowiedzialności także czynnika subiektywnego w postaci winy naruszałoby konstytucyjnie ukształtowaną zasadę odpowiedzialności państwa za działania w sferze imperium (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r. III CZP 25/11).

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych jest art. 23 kc i 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.

W razie dokonanego naruszenia powód może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Możliwość taką ustawodawca przewidział w art. 448 k.c. Przepis art. 24 k.c. statuuje domniemanie bezprawności działania naruszającego czyjeś dobro osobiste. Domniemanie bezprawności, które ustanowił ustawodawca w art. 24 kc zwalnia jedynie stronę domagającą się ochrony dobra osobistego od wykazania, że działanie naruszające cudze dobro osobiste było bezprawne. Nie zwalnia natomiast takiej osoby od wykazania, że do naruszenia jej dobra osobistego doszło na skutek działania czy też zaniechania sprawcy.

Jak wynika z przytoczonych przepisów polskie prawo nie przewiduje zamkniętego katalogu dóbr chronionych prawnie. Tym niemniej aby dochodzić zadośćuczynienia za ich naruszenie, nie wystarczy samo wskazanie zdarzenia,

które spowodowało to naruszenie, ale także powód musi wskazać jakie konkretnie dobra osobiste zostały naruszone. Przy wyjaśnianiu istoty dóbr osobistych i związanych z nimi praw osobistych dominujący jest pogląd wskazujący, iż przy ocenie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to jaką reakcję wywołuje w społeczeństwie to naruszenie. Podkreśla się przy tym, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, którego ochrony domaga się osoba zgłaszająca żądanie należy brać pod uwagę całokształt okoliczności (tak Komentarz do Kodeksu Cywilnego. Księga pierwsza. Część Ogólna Stanisław Dmowski, Stanisław Rudnicki, uwagi do art. 23 k.c. Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2007).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd doszedł do przekonania, że powód nie wykazał bezprawności działania Skarbu Państwa. Przede wszystkim zauważyć należy, że opinie co do których powód podnosi zarzuty w niniejszym postępowaniu zostały wydane na zlecenie Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie o sygn. akt VI U 1549/15, w związku z toczącym się przed tym Sądem postępowaniem z odwołania P. M. przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...). Zatem jeżeli powód miał jakiegokolwiek zastrzeżenia do wydanych opinii to powinien je podnosić w postępowaniu przed sądem rejonowym, ewentualnie przed sądem II instancji, tym bardziej, że był reprezentowany w tym postępowaniu przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego z urzędu. Podkreślić w tym miejscu należy, że wyłącznie właściwym do oceny wiarygodności i rzetelności dowodów w postaci opinii biegłych medyków jest jedynie sąd prowadzący postępowanie, w tym przypadku o ustalenie niepełnosprawności. W przypadku gdyby doszło do pogorszenia się stanu zdrowia powoda w trakcie postępowania sądowego na skutek odległego czasu pomiędzy wydaniem przez Sąd postanowienia dowodowego a przeprowadzeniem opinii, miał on prawo wnioskować o uzupełniające badanie i wydanie przez biegłych opinii uzupełniającej, która zweryfikowałaby jego stan zdrowia. Niedopuszczalne jest zatem kwestionowanie tych dowodów w niniejszym postępowaniu.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że Sekcja Lekarska nie jest odpowiedzialna za fakt i treść wydanej opinii. Biegli sądowi działający w ramach Sekcji Lekarskiej wydają opinie we własnym imieniu, a z Sądem Okręgowym w Poznaniu nie wiąże ich żaden stosunek prawny, w szczególności nie są zatrudnieni przez ten Sąd, co potwierdzają wiarygodne zeznania świadka Ł. R.. Zatem nawet gdyby działania biegłym w jakikolwiek sposób wyrządziły powodowi krzywdę, to Sąd Okręgowy w Poznaniu nie ponosi za to żadnej odpowiedzialności. Zatem roszczenie powoda również z tego względu jest całkowicie bezzasadne.

Ponadto, powód podnosił, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, gdyż nie zapewniono mu właściwego komfortu podczas przejazdu z zakładu karnego do Sądu Okręgowego w Poznaniu na badania lekarski, gdyż pojazd którym go przewożono nie był przystosowany dla osób niepełnosprawnych co z kolei niekorzystnie wpłynęło na jego stan zdrowia.

Niemniej jednak twierdzenia powoda w tym zakresie należy uznać za spóźnione. Powodowi został bowiem wyznaczony termin do złożenia wszelkich twierdzeń i dowodów, pod rygorem ich późniejszego pominięcia. Powód nie dochował tego terminu, tym samym na podstawie art. 207 § 6 k.p.c. pismo z dnia 20 września 2017 roku zostało zwrócone. Na marginesie wskazać przy tym należy, że za podniesionymi w piśmie z dnia 20 września 2017 roku twierdzeniami nie szły żadne roszczenia, powód nie wskazał bowiem żadnej kwoty jakiej domaga się z tego tytułu.

Wobec powyższego, Sąd oddalił powództwo i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Z uwagi na to, że powód był w całości zwolniony od kosztów sądowych, Sąd w punkcie 2 wyroku, obciążył Skarb Państwa kosztami, których powód nie miał obowiązku ponieść (art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)(punkt 2 wyroku).

/-/ SSO Małgorzata Małecka